

ÇOKLU DIŞ ANOMALİSİ: (BİR VAKA RAPORU)

Multiple Dental Anomalies: A Case Report

Sibel ÖZENCİ*

Ömer GÜNHAN***

Bengi ÖZTAŞ**

ÖZET

Bir dişin oluşumu sırasında, diş germinin bir kısmı ya da tamamı sistemik, lokal, ya da kalıtsal nedenlerle etkilenebilir. Dişin kalsifikasyonuna kadar şekillendirici hücrelerin bu durumdan etkilenmesi sonucu sayı, boyut, şekil, pozisyon, sürme ve yapısal anomaliler gelişebilir.

Füzyon diş sert dokularının şeklini etkileyen gelişimsel bir anomalidir. Bu durum gelişmekte olan iki diş germinin katılmasıyla sonuçlanan bir tek genişlemiş diş olarak tanımlanır.

Süpernümerer kökler en sık mandibular kanin, maksiller küçük azı ve azı dişlerinde görülen dental anomalilerdir. Nadiren maksiller ön dişlerde ve mandibular kesici dişlerde bulunur.

Anahtar Sözcükler: Sürnümerer diş, Füzyon, Aksesuar kökler.

ABSTRACT

During the formation of a tooth, the tooth bud may be disturbed so that any or all of the components of the tooth are affected. This situation may affect these cells until the tooth is calcified. There may be variations in number, size, shape, position, eruption and structure.

Fusion is a developmental anomaly of the dental hard tissue which effects shape of the teeth. It is defined as the joining of two developing tooth germs resulting in a single enlarged tooth.

Accessory roots are most commonly seen in mandibular canines, maxillary premolars and molars. They are rarely found in maxillary anterior teeth and mandibular incisors.

Key Words: Supernumerary teeth, Fusion, Accessory roots.

GİRİŞ

Dişlerin yapılarında ve görünümünde normale nazaran bazı sapmalar olabilir. Dental anomaliler olarak adlandırılan bu sapmalar gelişimsel ve kazanılmış olmak üzere iki gruba ayrılır. Gelişimsel anomaliler, diş veya dişlerin gelişim süresi boyunca meydana gelen, değişikliklerden kaynaklanır (1).

Bir dişin oluşumu sırasında, diş germinin bir kısmı ya da tamamı sistemik, lokal, ya da kalıtsal nedenlerle etkilenebilir. Bu lokal sistemik ve herediter nedenle olabilir. Klinik bulgular bu durumun, gelişimin hangi safhasında olduğuna ve meydana geliş süresine bağlı olarak farklılık gösterecektir. Şekillendirici hücreler oldukça duyarlıdır. Dişin kalsifikasyonuna kadar bu şekillendirici hücrelerin bu durumdan etkilenmesi sonucu sayı, boyut, şekil, pozisyon, sürme ve yapısal anomaliler gelişebilir (2-6).

Bozukluk bağımsız ya da başka bir durumla ilişkili görülebilir. Dental anomaliler süt ve kalıcı olmak üzere her iki dentisyonda da görülebilirler (7,8). Seyrekte olsa protetik, estetik ve periodontal sorunlara neden olabilirler.

Füzyon, iki komşu dişin veya normal diş ile sürnümerer dişin kaynaşmasıyla oluşan gelişimsel bir anomalidir. Dişin sert dokularının şeklini etkiler. Bu durum iki gelişmekte olan

* Ankara Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi A.B.D. Ankara, Türkiye

** Ankara Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi, Ağız Diş ve Çene Radyolojisi A.B.D. Ankara, Türkiye

*** Gülhane Askeri Tıp Akademisi, Patoloji A.B.D. Ankara, Türkiye

diş germinin katılmasıyla sonuçlanan bir tek genişlemiş diş olarak da tanımlanır (2-4).

Daimi dişlerde ve maksilla ön bölgede daha sık görülür. Kalıtsal olabilir. Bilateral görülmesi son derece nadirdir (3-5). Bu anomalinin etiyojisi hala bilinmemekle birlikte, bazı fiziksel kuvvet ve basınçların, gelişmekte olan iki dişin birbirleriyle temas edip kaynaşmasına neden olduğu düşünülmektedir (8).

Füzyonlu dişler normal olarak gelişmiş iki ayrı diş germinin birleşmesi ile oluşurlar. Birleşmenin tam veya tamamlanmamış olması kaynaşmanın diş gelişiminin hangi aşamasında olduğuna bağlıdır. Bazı örneklerde, iki ayrı pulpa odası ve ayrı kök kanalları izlenebilmektedir. Dentisyonda diş eksikliği söz konusudur (4,5).

Bazı durumlarda da normal bir diş germi ile artı bir diş germi (süpernumerer) birleşmektedir. Kalıcı ve süpernumerer dişler arasında füzyon görülme sıklığı % 0,1'dir. Bu durumda diş sayısı normaldir. Füzyon (kaynaşma) ve geminasyon (ikiz teşekkülü) hemen hemen benzer klinik görünümüleri olan farklı diş anomalileridir ve ayırt edilmeleri çok zordur. Geminasyon tek bir diş tomurcuğunun bölünmesi olayıdır. Bu hastalarda geniş kronlu dişler görülür, ancak diş sayısı normaldir. Geminasyon olan dişler genellikle tam olarak ikiye ayrılmışlardır. Geniş bir kron, tek kök ve kanal içerirler (2-5).

Birçok epidemiyolojik araştırmaya göre; füzyon ve geminasyonun süt dişlerinde % 0,5 ile %1,0, sürekli dentisyonda % 0,1 oranında görüldüğü belirtilmektedir (4).

İki diş kuralı, füzyon ve geminasyonu ayırt edebilmek için yardımcı olabilir. İki bağlanmış diş yapısı, iki adet diş olarak sayılır ve bölgedeki diş sayısı normal bulunursa; olgu füzyon olarak değerlendirilir. İki adet diş olarak sayıldığında, bölgede bir fazla diş bulunursa; bu da geminasyon veya süpernumerer dişle normal diş arasında füzyon olarak değerlendirilir (4,7,8).

Süpernumerer kökler en sık mandibular kanin, maksiller küçük azı ve azı dişlerinde görülen dental anomalilerdir. Nadiren maksiller ön dişlerde ve mandibular kesici dişlerde bulunur. Radyografik olarak tespit edilen

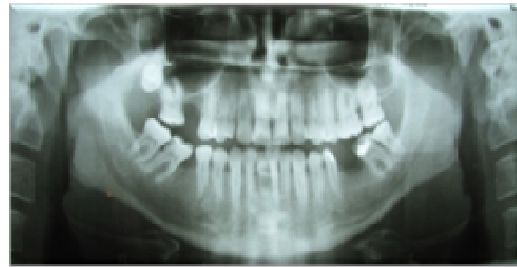
süpernumerer kökler dişin çekimi ya da kanal tedavisi gerekli olduğu zaman önemli hale gelirler (7-9).

Resim 1-Hastanın ağız içi görüntüsü

Resim 2- Sağ maksiller lateral kesici dişin palatinal ağız içi görüntüsü

Resim 3-Hastanın panoramik radyografisi

VAKA SUNUMU

35 yaşındaki erkek hasta sağ üst kesici dişinin üst kısmında diş etinde ortaya çıkan perforasyon nedeniyle Ağız Diş ve Çene Radyolojisi kliniğine başvurmuştur.

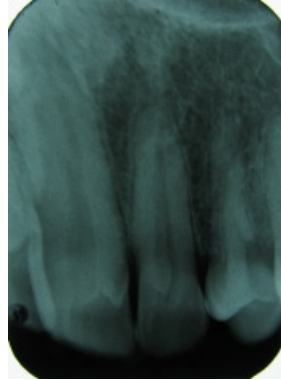
Ayrıca hastanın sağ üst kesici dişinde mobilite, ağrı ve genel olarak ağız kokusu şikâyeti mevcuttu. Hastadan alınan anamnezde; 11 yıl önce üst ön bölgeden iki adet diş çektirmiş olduğu öğrenilmiştir. Yapılan intraoral muayenesi sonucunda 13, 16, 18, 23, 28, 36, 46 numaralı dişlerin mevcut olmadığı görülmüştür.

Resim 4-Sağ ve sol mandibular premolar dişlerin süpernumerer köklerini gösteren periapikal radyografileri

Resim 5-Sağ lateral dişin periapikal radyografisi

Resim 6-Sol lateral dişin periapikal radyografisi

Resim 7-Çekilen lateral süpernumerer füzyonlu diş görüntüsü

Resim 9-Çekilen dişin kanal aletleriyle alınan periapikal radyografisi

Resim 8-Çekilen dişin periapikal radyografisi

Resim 10-Seperasyon yapılan dişteki iki ayrı diş pulpası ve kanallarının görüntüsü

Yapılan radyografik muayene sonucunda ise; 34, 44 numaralı dişlerinde süpernümerer kökler, 11, 12 numaralı dişlerinde dens invaginatus, 12, 22 numaralı dişlerinde süpernümerer füzyon olduğu görülmüştür.

Klinik muayeneden sonra hastanın şikayeti doğrultusunda çürüğü bulunmayan ve devital olan sağ üst lateral dişine çekim endikasyonu koyulmuştur. Süpernümerer füzyon oluşturan dişler genellikle periodontal problemlere neden olmaktadır. Hastamızda da sağ üst lateral dişte bu anomaliye bağlı vertikal kemik defekti mevcut olup periodontal cep derinliği 7mm olarak tespit edilmiştir.

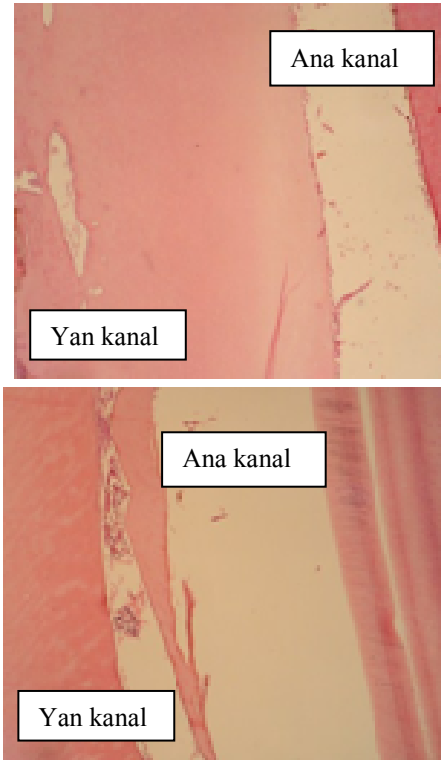
Çekilen sağ üst lateral dişteki anomalinin ne olduğunu belirleyebilmek için (füzyon ya da geminasyon) kök kanal aletleri ile periapikal radyograflar alınmıştır.

Alınan radyograflarda bu dişin iki ayrı kronu, birisi normal boyutlarda diğeri daha ince ve kısa iki ayrı kökü olduğu görülmüştür.

Diş üzerinde yapılan vertikal seperasyon işlemi sonucunda dişin iki ayrı kron ve kökten oluştuğu gözlenmiştir.

Çekilen diş histopatolojik olarak değerlendirilmeye alınmıştır. Bu amaçla dekalsifiye edilmiş ve mikron kesitler alınmıştır. 6-10 mikron kalınlığında hematoksilin eozin ile boyanan vertikal kesitlerin yapılan histopatolojik incelemesinde sağ tarafta yukarıdan aşağı uzanan geniş çaplı ana kanal yanında dentin dokusu ile ayrılmış ince bant halinde ikinci bir kanalın bulunduğu izlenmiştir. Böylece mevcut anomalinin maksiller lateral dişle süpernümerer bir dişin palatinal yüzeyde ve kron bölgesinde meydana getirdiği füzyon olduğu doğrulanmıştır.

Hastanın maksiller sol lateral dişinde de radyografik olarak aynı anomali mevcuttur. Ancak hastanın şu anda bu dişle ilgili herhangi bir problemi olmadığı için bir tedavi planı da uygulanmamıştır. Bu hastada çekilen dişin yerine protetik restorasyon planlanmıştır.

Resim 11-Kanalların histopatolojik kesit görüntüsü. HE.X100.

TARTIŞMA

Füzyon ve geminasyonu ayırt etmek zor olabilir. Bir diş germinin birbirlerine kaynaşmış iki adet diş meydana getirmesi nedeniyle geminasyon (ikiz diş) büyük bir dişle sonuçlanır. Bu durumda genellikle tek ve geniş kanal ile tek bir köke bağlı tamamen ya da kısmen ayrılmış kron mevcuttur (1,2,4,5).

Füzyon (kaynaşma), iki ayrılmış diş germinin bir diş formunun oluşumuyla sonuçlanır. Bu da katılan kronların geniş bir kron oluşturmasıyla birlikte genellikle makrodonti'ye neden olur. Füzyonda bir diş eksikliğinin mevcut olması yani dişlerin sayısı bize yardımcı olabilir. Füzyon oluşma eğilimi sıklıkla mandibulada, geminasyon ise maksillada yaygındır. Çift taraflı füzyon görülmesi ise son derece nadirdir (1,3-5).

Füzyon ve geminasyonda dişler genellikle asemptomatiktir. Bu anomaliler genellikle düzensiz morfolojinin bir sonucu olarak ortaya çıkan estetik, diş çürükleri, sürme, ark uzunluğu ve periodontal hastalık gibi sorunlara neden olabilirler. Literatürde bu dişlerin, morfolojik varyasyonları ve farklı tipleri ile ilgili endodontik, restoratif, cerrahi, periodontal ve ortodontik tedavi dahil olmak üzere çeşitli tedavi yöntemleri tarif edilmiştir (4,7-9).

Klinik olarak bir süpernumerer dişle kalıcı dişin kaynaştığı zaman füzyon ve geminasyonu ayırt etmek zor olabilir. Bu durumda arktaki diş sayısı normaldir. Füzyon ve geminasyon arasındaki farklılaşma tedavi ile ilgili olarak kritik derecede önemli olmayabilir (2).

KAYNAKLAR

1. Uysal S, Nazikoğlu A, Avcu N, Müftüoğlu S. İki süpernumere dişte görülen dens in dente ve füzyon: Olgu raporu. H. Ü. Diş Hek. Fak. Derg. 2006; 30: 54-9.
2. Kim E, Jou Y-T. A supernumerary tooth fused to the facial surface of a maxillary permanent central incisor: Case report. J. Endod. 2000; 26: 45-8.
3. Gündüz K, Çelenk P. İki olguda süt dişlerinde bilateral füzyon. Turk. Klin. J. Dental Sci. 2008; 14: 47-51.
4. Altun C, Güven G, Başak F, Akbulut E, Altuğ A. Süt dişlerinde füzyon ve geminasyon: Beş olgu nedeniyle. A.Ü. Diş Hek. Fak. Derg. 2005; 32: 223-7.
5. Topuz A, Yoldaş O, İşçi Ş. Süt dentisyonda füzyon ve bilateralinde odontoma (Bir olgu nedeniyle). H. Ü. Diş Hek. Fak. Derg. 2004; 28: 37-40.
6. Giunta J.L. Oral Pathology. St Louis: 2nd ed., Williams&Wilkins, 1984; p: 35-7.
7. Neville B.W, Damm D:D, Allen C.M, Bouquopt J.E. Oral and Maxillofacial Pathology. St Louis: 3th ed., Saunders, 2009; p: 84-99.
8. Regezi J.A, Sciubba J.J, Jordan R.C.K. Oral Pathology. St Louis: 5th ed., Saunders, 2008; p: 362.
9. Günhan Ö. Oral ve Maxillofasiyal Patoloji. Atlas Kitapçılık, 2001; p: 9-12.

Yazışma adresi: Dt. Sibel ÖZENCİ
Ağız Diş ve Çene Radyolojisi Anabilim Dalı
Ankara Üniversitesi Diş Hekimliği Fakültesi
06500 Beşevler, Ankara, TÜRKİYE
Tel: 05323657191
03122130626
Fax: 03122965634
e-posta:sibelozenci@gmail.com